

ਟਾਇਮਸਕੇਪ ਸਿਧਾਂਤ ● ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਕਾਬ ਵਜੋਂ

"ਟਾਇਮਸਕੇਪ" ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ-ਵਿਗਿਆਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਜਾਂਚ।

26 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ

CosmicPhilosophy.org
ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

1. 🕒 ਟਾਇਮਸਕੇਪ ਸਿਧਾਂਤ

1.1. 🟠 ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਕਾਬ

1.2. 🟠 ਰੈਂਡਸ਼ਿਫਟ ਦੀ ਡੌਪਲਰ ਵਿਆਖਿਆ

1.3. 🟠 ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ

ਵਿਗਿਆਨ ਲੇਖਕ Eric J. Lerner

1.4. 😬 ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ

2. ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਇੱਕ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਵਿੱਚ 'ਬਦਲਾਅ'

2.1. 1929: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ

2.2. 1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਇਨਕਾਰ

2.3. 1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਪੇਪਰ

2.4. 1932: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ

2.5. ਕਿਉਂ?

2.5.1. ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ

2.5.2. “ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ” ਦਲੀਲ

3. 🕒 ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

3.1. ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ

3.1.1. 😬 ਇੱਕ ਚਰਚਾ

4. ਸਿੱਟਾ

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 1 .

ਬਚਣ ਦਾ ਯਤਨ

ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ-ਵਿਗਿਆਨ

CosmicPhilosophy.org 'ਤੇ “[ਨਿਊਟ੍ਰੀਨੋ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ](#)” ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਊਟ੍ਰੀਨੋ “ ∞ ਅਨੰਤ ਵੰਡਣਯੋਗਤਾ” ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਯਤਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਤਰਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼, ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਕੁਝ ਵਿਨਮਰ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸਵੀਕਾਰ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਚਮਕ ਉੱਠੀਆਂ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

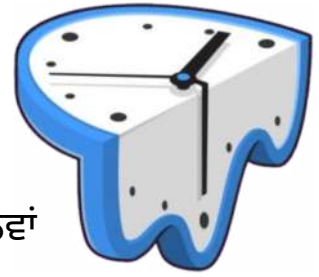
(2024) ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ‘ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ’: ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

Source: Phys.org | ਮੰਥਲੀ ਨੋਟਿਸਿਜ਼ ਆਫ਼ ਦ ਰੌਇਲ ਐਸਟ੍ਰੋਨੋਮੀਕਲ ਸੋਸਾਇਟੀ: ਲੈਟਰਜ਼, ਵੌਲਿਊਮ 537, ਅੰਕ 1, ਫਰਵਰੀ 2025, ਪੰਨੇ L55–L60

- ▶ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਨੇ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ~ [ਯਾਹੂ ਨਿਊਜ਼](#)
- ▶ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਦਾ ਰਹੱਸ ਆਖਰਕਾਰ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ - ਜਿਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ~ [DailyMail](#)
- ▶ ਰਹੱਸਮਈ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਜਿਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ~ [GBNews](#)
- ▶ ‘ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ’: ਕੈਂਟਰਬਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ~ [ਰੇਡੀਓ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ](#)

ਟਾਇਮਸਕੇਪ ਸਿਧਾਂਤ

ਮੰਥਲੀ ਨੋਟਿਸਿਜ਼ ਆਫ਼ ਦ ਰੌਇਲ ਐਸਟ੍ਰੋਨੋਮੀਕਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲੈਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ, ਖੋਜਕਰਤਾ ਐਂਟੋਨੀਆ ਸੇਫਰਟ, ਜੈਕਰੀ ਜੀ. ਲੇਨ, ਮਾਰਕੋ ਗੈਲੋਪੋ, ਰਾਇਨ ਰਿਡਨ-ਹਾਰਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੇਵਿਡ ਐਲ. ਵਿਲਟਸਾਇਰ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਨੇ ‘**ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਮਾਡਲ**’ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਦਿੱਖ ਇੱਕ “ਭਰਮ” ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ 'ਤੇ ਗੁਰੂਤਾ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਘਣੇ ਗਲੈਕਟਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰਲੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਖਾਲੀਪਣ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੇਜ਼ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਵਾਂ ‘**ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਮਾਡਲ**’ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ● ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਸਾਪੇਖਤਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਂ ‘**ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਮਾਡਲ**’ ਸਿਧਾਂਤ ‘ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ’ ਦਾ ਨਕਾਬ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ 1929 ਤੋਂ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੂਲ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ:

1. ਦੋਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਮਿਆਰੀ Λ CDM ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਤੇਜ਼ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਡਾਰਕ ਐਨਰਜੀ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
2. ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ● ਰੈਂਡਸ਼ਿਫਟ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪੁਲਾੜ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੀ "ਅੰਤਰਕਿਰਿਆ" ਕਾਰਨ ਹੈ।
3. ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਮਾਡਲ ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇਸ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ - ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸਤਾਰ ਇੱਕ ਭਰਮ ਹੈ - ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਸਾਪੇਖਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾਕਰਸ਼ਣ ਸਮੇਂ ਵਿਸਥਾਪਨ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
4. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਕੇ, ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਮਾਡਲ ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੌਤਿਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

“**ਟਾਈਮਸਕੇਪ**” ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ।

ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੱਟੜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਅਧਿਆਇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਕਾਰ, ‘ ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ’ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਗਿਆਨਕ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਮਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 1.2.

ਰੈਂਡਸ਼ਿਫਟ ਦੀ ਡੋਪਲਰ ਵਿਆਖਿਆ

ਡੋਪਲਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਧਾਰਨਾ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੇ ਹੌਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਚੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਦੂਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੌਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਡੋਪਲਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੱਜ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਲੰਬੀਆਂ ਜਾਂ “ਲਾਲ” ਤਰੰਗ-ਲੰਬਾਈਆਂ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਐਡਵਿਨ ਹੱਬਲ ਨੇ 1929 ਵਿੱਚ ਰੈਂਡਸ਼ਿਫਟ ਦੀ ਡੋਪਲਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ, ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ‘ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਅੰਡੇ’ ਵਿੱਚ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਚੀਨੀ, ਭਾਰਤੀ, ਪ੍ਰੀ-ਕੋਲੰਬੀਅਨ, ਅਤੇ ਅਫਰੀਕੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਰਜਣਾ ਮਿੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਪੁਸਤਕ, ਜੋ ਸਾਰੇ (ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੂਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਤਪਤੀ ਦੀ “ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਣਾ” ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਰਿਗਵੇਦ ਦਾ “ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਅੰਡਾ”।

ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ “ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਅੰਡਾ ਸਿਧਾਂਤ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀ ਜਾਰਜ ਲੇਮੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ “ਬਿਨਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ” ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਅੰਡੇ ਨੂੰ ‘ਮੁੱਢਲਾ ਪਰਮਾਣੂ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਣਿਤਕ ਸਿੰਗੁਲੈਰਿਟੀ ਜਾਂ ‘ਸੰਭਾਵੀ ∞ ਅਨੰਤਤਾ’ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰੈਂਡਸਿਫਟ ਦੀ ਡੋਪਲਰ ਵਿਆਖਿਆ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ।

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 1.3.

ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ

ਸਵਿਸ-ਅਮਰੀਕੀ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਫ੍ਰਿਟਜ਼ ਜ਼ਵਿੱਕੀ ਨੇ 1929 ਵਿੱਚ “ ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ” ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖੇ ਗਏ ਰੈਂਡਸਿਫਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੈਂਡਸਿਫਟ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਪੁਲਾੜ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਊਰਜਾ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਕਸਰ “ਫੋਟੋਨ ਥਕਾਵਟ” ਜਾਂ “ਫੋਟੋਨ ਬੁੱਢਾ ਹੋਣਾ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਫੋਟੋਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸਲ ਵਿੱਚ “ਥੱਕ” ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(2018) ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ

Source: [ਵਿਗਿਆਨੀ ਮਿੰਗ-ਹੁਈ ਸ਼ਾਓ, ਨਾ ਵਾਂਗ ਅਤੇ ਜ਼ੀ-ਫੂ ਗਾਓ](#)

(2014) ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

Source: [tiredlight.net](#)

(2022) ਨਵਾਂ ਥੱਕੀ-ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਰੈਂਡਸਿਫਟ ਅਤੇ CMB ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ

Source: [tiredlight.org](#)

ਥੱਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ (ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ) ਦਮਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਝ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨ ਲੇਖਕ ਐਰਿਕ ਜੇ. ਲਰਨਰ ਨੇ 2022 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ:

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।”

(2022) ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ

Source: [ਦ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਆਰਟ ਐਂਡ ਆਈਡੀਆਜ਼](#)

“ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ”

'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ

CosmicPhilosophy.org ਦਾ ਲੇਖਕ 2008-2009 ਤੋਂ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਲੋਚਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ Zielenknijper.com ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਜਾਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ “ ਮੁਕਤ ਇੱਛਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ” ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਵਜੋਂ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਮਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੂਨ 2021 ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ 'ਤੇ Space.com 'ਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ‘ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬਰਲਿਨ ਵਿੱਚ ਪਰਸ਼ੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, 2013 ਵਿੱਚ ਜੇਰੂਸਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ..

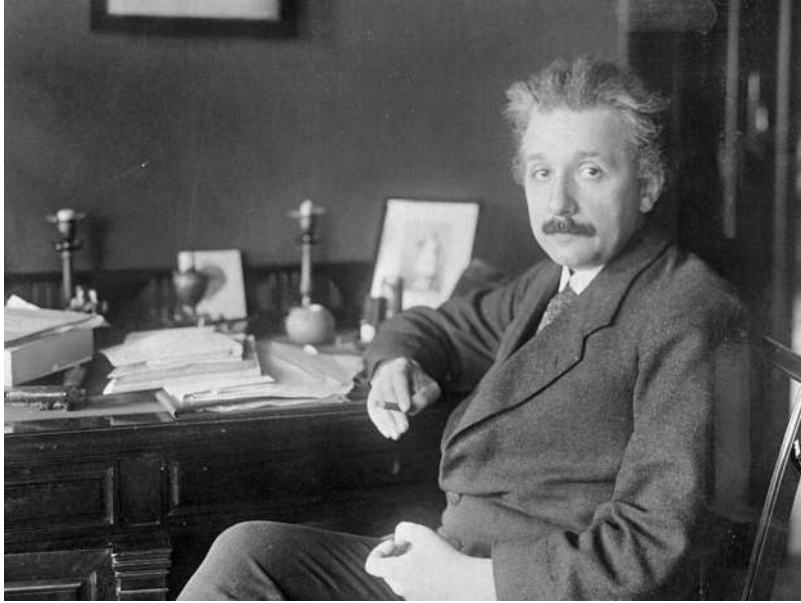
(2024) ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਤੋਂ “ਮੈਂ ਗਲਤ ਸੀ” ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ

Source: [ਅਧਿਆਇ 2](#).

ਇਹ ਪੋਸਟ, ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਰਗਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਕਈ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ, ਜੋ Space.com 'ਤੇ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਇਸਦੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ।

ਮੌਡਰੇਟਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ, “ਇਹ ਥਰੈਡ ਆਪਣਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ। ਹੁਣ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ”, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਥਰੈਡ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਿਟਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਨਮਰਤਾ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੀ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ Space.com ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਹਿਸ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ 2 .

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ

ਉਸਦੇ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਂਚ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਬਣਨ ਦੇ **ਕਾਰਨਾਂ** ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਨੇ 1929 ਵਿੱਚ ਡੌਪਲਰ ਦੀ ਰੈੱਡਸ਼ਿਫਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (ਅਧਿਆਇ 1.2.) ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ।

“ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੁਣੀ ਹੈ।”
ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ।

(2014) ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਵਰਣਨ
ਕਰਦਾ ਹੈ

Source: ਡਿਸਕਵਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਕਥਿਤ 'ਬਦਲਾਅ' ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ

ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਇਸਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਉਸਦੀ ਆਦਤਨ ਗਲਤ ਸਪੈਲਿੰਗ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ - ਇੱਕ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੂਖਮ ਕੰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ “Zum kosmologischen Problem” (“ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ”) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇਰੂਸਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ‘ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ’ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਨ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈਆਂ:

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 2 . 1 .

1929: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ

1929 ਤੋਂ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ‘ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ’ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

“ਦੇਸ਼ [ਯੂਐਸਏ] ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਚਮਕ ਉੱਠੀਆਂ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।”

1929 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਕਵਰੇਜ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, “ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ‘ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ’” ਜਾਂ “ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ” ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਹਬਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਪ੍ਰਿੰਗਫੀਲਡ ਡੇਲੀ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਸੁਰਖੀ ਲਗਾਈ “ਓਜ਼ਾਰਕ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਨੌਜਵਾਨ [ਹਬਲ] ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਇਨਕਾਰ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ‘ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ’ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ - [ਆਈਨਸਟਾਈਨ] ਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਮੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ... ਇਹ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਸੀ। ... ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਪੇਪਰ

1931 ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ “Zum kosmologischen Problem” (“ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ”) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਬਰਲਿਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ 1929 ਤੋਂ ਉਸਦੇ ‘ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ’ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਇਸ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦਾ ਨਾਮ ਆਦਤਨ ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਆਪਣੇ ਸੂਖਮ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

1932: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਆਪਣਾ ਪੇਪਰ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਚਾਰ' ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਐਸਏ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਰਚ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਦਰੀ ਜਾਰਜ ਲੇਮੇਤਰ ਦੇ ਜਨਵਰੀ 1933 ਵਿੱਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕੁਝ ਨਾਟਕੀ ਕੀਤਾ - ਉਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ, ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ: “ਇਹ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੁਣੀ ਹੈ।” ਅਤੇ ਉਸਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ।

ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਉਸਦੇ ਕਥਿਤ 'ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ' ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਦੌਰਾਨ, ਯੂਐਸਏ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੱਕ ਦਾ ਬਦਲਾਅ, ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ।

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 2.5.

ਕਿਉਂ?

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ “ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ” ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ‘🕒 ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬਦਲ ਗਿਆ?

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗੰਭੀਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਕੁਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਂਡੁਲਿਪੀ “ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ” ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਪੜਚੋਲ 🦋 GMODebate.org 'ਤੇ 🦋 ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜੇ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ?

ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਗਹਿਰਾਈ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਡੋਗਮਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ ਸਟੀਫਨ ਸੀ. ਮੇਯਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦ ਮਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਲਾਈਫ਼ਸ ਓਰਿਜਿਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਲਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਆਪ।

ਕਹਾਵਤ:

“ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ।”

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਰਜੀਹ ਨਿੱਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, “ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ” ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਬੌਧਿਕ ਆਲਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਮਿਕ ‘ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਫਿਲਾਸਫੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ

AEON 'ਤੇ 2024 ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ‘ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(2024) ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ

Source: [AEON.co](#) (ਪੀਡੀਐਫ)

ਜਦੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ “ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ” ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ “ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ” ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ।

ਫਿਲਾਸਫੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐਲੇਕਸ ਮਾਲਪਾਸ ਅਤੇ ਵੈਸ ਮੌਰਿਸਟਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ **ਅੰਤਹੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ** ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਇੱਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ:

ਅਧਿਆਇ 3.1.1.

ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਚਰਚਾ

🗨️ ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ

ਟੈਰਾਪਿਨ ਸਟੇਸ਼ਨ:

... ਜੇ Tn ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਨੰਤ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ Tn ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ **ਤੁਸੀਂ Tn ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਨੰਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ**। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੰਤਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਏ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।

... ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਜੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਅਨੰਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ **T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਨੰਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ**।

ਮੈਂ:

ਤੁਸੀਂ ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।

ਟੈਰਾਪਿਨ ਸਟੇਸ਼ਨ:

ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ।

ਮੈਂ:

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੋਪ ਹੋ, ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਕਲਾਮਵਾਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ?

Source: 🗨️ ਔਨਲਾਈਨ ਫਿਲਾਸਫੀ ਕਲੱਬ

ਪੇਪਰ “ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ” ਫਿਲੋਸੋਫੀਕਲ ਕੁਆਰਟਰਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੇਪਰ ਦਾ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ “ਆਲ ਦ ਟਾਈਮ ਇਨ ਦ ਵਰਲਡ” ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਮਾਈਂਡ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(2020) ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ

Source: ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਲਪਾਸ ਦਾ ਬਲੌਗ | ਫਿਲੋਸੋਫੀਕਲ ਕੁਆਰਟਰਲੀ | ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਮਾਈਂਡ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ

ਸਿੱਟਾ

“ਟਾਈਮਸਕੇਪ” ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ● ਥੱਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਈਮਸਕੇਪ ਸਿਧਾਂਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੀ ਦਰਸ਼ਨ

ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ
info@cosphi.org 'ਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰੋ।

26 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ

CosmicPhilosophy.org
ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.

~ ਬੈਕਅੱਪ ~